

Genetiskt urval kan rädda asken

Foto detta uppslag: Mats Hannerz

Läget för asken är minst sagt bekymmersamt. Från att de första rapporterna om askskottsjuka dök upp 2002 är problemen nu spridda över i stort sett hela askens utbredningsområde. Men läget är inte hopplöst. Alla askar dör inte, och de enskilda träden drabbas mer eller mindre hårt. Skogsforsks studier visar att det finns en stark genetisk variation i motståndskraften mot askskottsjukan.

Lars-Göran Stener vid Skogforsk i Ekebo tror att det finns goda förutsättningar för att odla fram mer vitala askar med hjälp av skogsträdsförädling.

Askskottsjukan orsakas av svampen *Chalara fraxinea*, som är ett asexuellt stadium av svampen *Hymenoscyphus pseudoalbidus*. Sjukdomen sprids sannolikt genom sporer från fruktkroppar på bladstjälkar som fallit av året innan och infekterar blad på växande

träd. Från bladen förs sedan smittan vidare i trädet. Typiska symptom är vissnade blad, döda skott samt sår på grenar och stam.

När infektionen nått runt hela stammen stryps närings- tillförseln och trädet dör. Ofta förvärras skadan av sekundära skadegörare, t.ex. olika typer av rötsvampar.

Fröplantager visar genetiska skillnader

I Sverige finns två fröplantager med ask – Snogeholm och Trolleholm i Skåne. De består av ympar från totalt 106 askplusträd som valts i 27 bestånd i södra Sverige. Ymparna planterades 1992 och 1995. Under perioden 2006 till 2011 gjordes inventeringar av deras vitalitet och angrepp av askskottsjuka.

Resultaten visar att inga kloner gick helt fria från angrepp, men det var en stor variation i motståndskraft. De kloner som klarat sig bäst i den ena plantagen var också mest motståndskraftiga i den andra. De reagerade alltså på samma

sätt på olika ståndorter.

Resultaten är inte unika, liknande resultat har observerats i danska och litauiska försök. Det verkar alltså finns goda förutsättningar för att skapa ett mindre känsligt odlingsmaterial med traditionell skogsträdsförädling.

Läs mer: Lars-Göran Stener, Det finns hopp för askens fortlevnad. Resultat från Skogforsk nr 11, 2012.

*Stener, L-G. 2013. Clonal differences in susceptibility to the dieback of *Fraxinus excelsior* in southern Sweden. Scandinavian Journal of Forest Research. 28(3) in press.*

– Vi hoppas kunna gå vidare med ett projekt där vi letar upp vitala träd i kraftigt skadade askbestånd, säger Lars-Göran Stener. Dessa kan sedan ympas upp och testas för att se om motståndskraften finns kvar även hos ymparna. Ännu saknas dock finansiering för det projektet.